

Received-Makale Geliş Tarihi 19.02.2026
Published-Yayınlanma Tarihi 30.04.2026
Volume-Cilt (Issue-Sayı), ss/pp 13 (130),798-814

Research Article / Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.19959058

Dr. Öğr. Üyesi Sinan Girgin

<https://orcid.org/0000-0003-3219-6223>

Marmara Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi/ Saç ve Güzellik Uygulamaları Bölümü, İstanbul / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/02kswqa67>

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri Kurs Programlarının MYK Ulusal Yeterlilik Sistemiyle Yapısal Uyumu

Structural Alignment of Beauty and Hair Care Services Course Programs Approved by the General Directorate of Private Education Institutions with the National Qualifications System

ÖZET

Bu araştırma, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (ÖÖKGM) tarafından onaylanan Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri alanı kurs programlarının Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Ulusal Yeterlilik Sistemi ile yapısal uyum düzeyini incelemektedir. Çalışma, normatif karşılaştırmalı doküman analizi yaklaşımıyla yürütülmüş ve analitik bir değerlendirme rubriğiyle desteklenmiştir. Veri setini, ÖÖKGM tarafından onaylanan 15 kurs programı, ilgili MYK Ulusal Meslek Yeterlilik dokümanları ve yürürlükteki mevzuat oluşturmaktadır. Analiz iki aşamada yürütülmüştür: (i) kazanım-yeterlilik eşleştirme analizi ve (ii) altı boyutlu analitik rubrik temelli uyum değerlendirmesi. Rubrik boyutları, içerik uyumu, uygulama derinliği, ölçme-değerlendirme standardizasyonu, belgelendirme entegrasyonu, kariyer sürdürülebilirliği ve kalite güvence mekanizmalarından oluşmakta olup dört temel araştırma sorusuyla operasyonel olarak eşleştirilmiştir. Kodlayıcılar arası uyum, kategorik eşleştirme aşamasında Cohen's Kappa ($\kappa = 0.82$) ile. Rubrik puanlama aşamasında ise iki yönlü rastgele etkili sınıf-içi korelasyon katsayısı ($ICC[2,1] = 0.93$; müzakere sonrası 0.96) ile doğrulanmıştır. Bulgular, kurs programlarının MYK yeterlilikleriyle içerik düzeyinde kısmi bir örtüşme sergilediğini, ancak performans doğrulama ve ölçme hassasiyeti bakımından sınırlı bir bütünleşme gösterdiğini ortaya koymaktadır. Ortalama ağırlıklı uyum puanı 6.31 ($SS = 1.61$) ile orta düzeyde seyretmekte. Uzun süreli ve çok modüllü programlar daha yüksek uyum sergilemektedir. Teorik sınavlardaki 25 soru $\times$ 4 puan yapısının 70 puanlık geçme eşiğini aritmetik olarak tutturamaması ve uygulamalı sınavlarda aday sayısının yüksekliği, ölçek varlığının tek başına MYK'nın aday bazlı performans doğrulama yaklaşımıyla tam uyumu sağlayamadığını göstermektedir. Araştırma, iki sistem arasındaki sınırlı entegrasyonun pedagojik içerik farklılığından değil, girdi temelli kurs yönetişimi ile çıktı temelli yeterlilik doğrulama modeli arasındaki yapısal ayrışmadan kaynaklandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güzellik ve saç bakım hizmetleri, ulusal yeterlilik sistemi, performans doğrulama, mesleki eğitim, ölçme-değerlendirme standardizasyonu.

ABSTRACT

This study examines the structural alignment between beauty and hair care services course programs approved by the General Directorate of Private Education Institutions (ÖÖKGM) and the National Qualifications System developed by the Vocational Qualifications Authority (VQA) in Türkiye. The research employed a normative comparative document analysis supported by an analytical evaluation rubric. The dataset comprises 15 officially approved course programs, the relevant MYK National Occupational Qualification documents, and current legislation. Analysis was conducted in two stages: (i) learning-outcome-to-qualification mapping, and (ii) a rubric-based alignment assessment consisting of six analytical dimensions (content alignment, application depth, assessment standardization, certification integration, career sustainability, and quality assurance mechanisms), which were operationally linked to four research questions covering content scope, duration-level relationship, assessment standardization, and governance model. Inter-coder reliability was established separately for each stage: Cohen's Kappa ($\kappa = 0.82$) for the categorical mapping stage, and a two-way random-effects intraclass correlation coefficient ($ICC[2,1] = 0.93$ pre-negotiation; 0.96 post-negotiation) for the rubric scoring stage. Findings indicate that course programs demonstrate partial content alignment with VQA qualifications but limited integration in terms of performance verification depth and measurement precision. The mean weighted alignment score was 6.31 ($SD = 1.61$), with long-duration and multi-module programs exhibiting stronger alignment. The 25 -question $\times$ 4 -point structure of theoretical examinations renders the 70 -point pass threshold arithmetically unattainable, and the high candidate-to-examiner ratio in practical examinations further limits individualized performance verification. Together these findings demonstrate that the mere presence of scoring scales does not ensure full compliance with the candidate-centered performance verification model of the VQA. The study concludes that the limited integration between the two systems stems not from pedagogical inadequacy but from a structural divergence between an input-based course governance model and an output-based qualification verification framework.

Keywords: Beauty and hair care services, national qualifications system, performance verification, vocational education, assessment standardization.

1. GİRİŞ

Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri alanı, Türkiye'de yaygın mesleki eğitimin en dinamik ve istihdamla en doğrudan ilişkili alanlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Kuaförlük, cilt bakımı, epilasyon, makyaj ve masaj gibi alt uzmanlık alanlarını kapsayan bu sektör, mikro girişimcilik, kadın istihdamı, hizmet ekonomisinin büyümesi ve yerel istihdam üretimi açısından önemli bir sosyoekonomik işlev üstlenmektedir. Bu nedenle alana yönelik mesleki eğitim programlarının niteliği yalnızca bireysel meslek edinme süreçleri bakımından değil, aynı zamanda ulusal yeterlilik sistemi, kalite güvencesi ve iş gücü piyasası standartları bakımından da stratejik bir önem taşımaktadır.

Mesleki eğitim literatüründe son yıllarda öne çıkan yaklaşımlardan biri de yeterlilik temelli eğitim anlayışıdır. Bu yaklaşımda eğitim programlarının niteliği, ders saati veya içerik başlıklarından ziyade öğrenme çıktıları üzerinden değerlendirilmektedir (Adam, 2004). Öğrenme çıktıları, bireyin ne bildiğini (bilgi), ne yapabildiğini (beceri) ve hangi düzeyde sorumluluk alabildiğini (yetkinlik) tanımlayan ölçülebilir göstergeler olarak ele alınmaktadır. Avrupa Birliği'nin mesleki eğitim politikalarında yeterlilik temelli sistemlerin eğitim ile istihdam arasındaki ilişkiyi güçlendirdiği, şeffaflığı artırdığı ve karşılaştırılabilirliği desteklediği vurgulanmaktadır (CEDEFOP, 2014).

Billett (2011), mesleki yeterliliğin yalnızca teknik uygulama becerilerinden ibaret olmadığını, iş organizasyonu, iletişim, etik sorumluluk ve kalite süreçleri gibi bütüncül yetkinlik alanlarını da kapsamaya gerektiğini belirtmektedir. Brockmann, Clarke ve Winch (2011), yeterlilik sistemlerinin bilgi, beceri ve yetkinlik boyutlarını seviye temelli olarak yapılandırmasının mesleki eğitimin kuramsal derinliğini ve profesyonel niteliğini artırdığını ifade etmektedir. Öte yandan Allais (2014), ulusal yeterlilik çerçevelerinin eğitim programlarıyla bağlayıcı biçimde bütünleştirilmediği durumlarda çıktı temelli reformların yüzeysel kalabildiğini ve program-yeterlilik uyumsuzluklarının ortaya çıkabildiğini vurgulamaktadır. Bu eleştirel yaklaşım, yeterlilik sistemleri ile eğitim programları arasındaki ilişkinin yalnızca pedagojik değil, aynı zamanda yönetim ve mevzuat temelli bir mesele olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'de yeterlilik temelli mesleki eğitim anlayışının kurumsal karşılığı, 5544 sayılı Kanun ile kurulan Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından geliştirilen Ulusal Meslek Standartları ve Ulusal Meslek Yeterlilikleri sistemidir (MYK, 2006; MYK, 2015). MYK sistemi, meslekleri seviye temelli, modüler ve performans kriterlerine dayalı bir yapı içinde tanımlamakta, ölçme-değerlendirme ve belgelendirme süreçlerini merkezi ve bağımsız bir doğrulama mekanizması üzerinden yürütmektedir. Bu sistemde mesleki yeterlilik, bireyin standartlaştırılmış performans göstergeleri üzerinden doğrulanmakta ve belgelendirilmektedir. Buna karşılık güzellik ve saç bakım alanındaki özel öğretim kursları, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (ÖÖKGM) tarafından onaylanan programlar çerçevesinde yürütülmektedir (MEB, 2019). ÖÖKGM kurs programları modül ve süre temelli bir yapıya sahiptir. Teorik ve uygulamalı eğitim bileşenlerinden oluşmakta ve kurs bitirme sınavı ile sonuçlanan bir sertifikalandırma süreci içermektedir. Bu sistemde program onayı ve uygulama esasları kurumsal uygunluk ve idari düzenlemeler çerçevesinde yapılandırılmakta. Ulusal yeterlilik birimleriyle zorunlu ve sistematik bir eşleştirme mekanizması bulunmamaktadır. Dolayısıyla MYK yeterlilik sistemi ile ÖÖKGM kurs sistemi arasında yalnızca içerik düzeyinde değil, eğitim felsefesi ve yönetim mantığı açısından da belirgin bir ayrışma söz konusudur. ÖÖKGM kurs programları büyük ölçüde program tamamlama ve süre temelli bir düzenleyici yaklaşımı yansıtırken MYK yeterlilik sistemi çıktı temelli, performans doğrulama esaslı ve seviye mimarisi üzerine kurulu bir model sunmaktadır. Bu durum, girdi temelli eğitim modeli ile çıktı temelli yeterlilik yönetimi arasındaki kuramsal ayrım çerçevesinde değerlendirilebilir (Allais, 2014; CEDEFOP, 2014).

Türkiye bağlamında güzellik ve saç bakım alanındaki özel öğretim kurs programlarının MYK Ulusal Meslek Yeterlilikleriyle ne ölçüde örtüştüğü konusu literatürde sınırlı biçimde ele alınmıştır. Bu alanda yürütülen az sayıdaki çalışma ağırlıklı olarak program süreleri ve içerik başlıkları üzerinde yoğunlaşmakta. Kurs programları ile ulusal yeterlilik birimlerinin sistematik eşleştirilmesini, ölçme-değerlendirme yaklaşımlarının karşılaştırılmasını ve belgelendirme entegrasyonunun analizini birlikte ele alan bütüncül araştırmaların sınırlı kaldığı görülmektedir (Girgin, 2025). Girgin'in (2025) çalışması program içeriklerini ve öğrenme kazanımlarını karşılaştırmalı olarak ele almakta. Ancak sınav rubrikleri, performans doğrulama modelleri ve yönetim yapıları arasındaki yapısal ilişkiyi analiz kapsamına almamaktadır. Özellikle Bakanlık tarafından geliştirilen uygulama sınavı değerlendirme rubriklerinin MYK'nın performans doğrulama yaklaşımıyla karşılaştırıldığı herhangi bir çalışmaya ulaşılamamış olması, alandaki boşluğu somutlaştırmaktadır. Bu bağlamda literatürde önemli bir boşluk tespit edilmiştir: ÖÖKGM kurs programlarının MYK yeterlilik sistemiyle yapısal ve yeterlilik temelli uyumu, çok boyutlu, rubrik temelli

ve mevzuat odaklı bir analizle henüz ortaya konulmamıştır. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın temel amacı, ÖÖKGM tarafından onaylanan güzellik ve saç bakım kurs programlarının MYK Ulusal Meslek Yeterlilikleriyle uyum düzeyini, içerik kapsamı, süre-seviye ilişkisi, ölçme-değerlendirme standardizasyonu ve yönetim modeli boyutları açısından sistematik biçimde incelemektir.

Çalışma, yalnızca program içeriklerini karşılaştırmayı değil. İki farklı mesleki eğitim yönetim modelinin, kurumsal onay temelli kurs sistemi ile performans doğrulama temelli yeterlilik sistemi arasındaki yapısal etkileşimini analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu yönüyle araştırma, güzellik ve saç bakım alanındaki yaygın mesleki eğitimin ulusal yeterlilik sistemine entegrasyon kapasitesini değerlendiren politika odaklı bir analiz sunmaktadır. Bu çerçevede araştırmanın temel sorusu şu şekilde oluşturulmuştur: ÖÖKGM tarafından onaylanan güzellik ve saç bakım kurs programları, MYK Ulusal Meslek Yeterlilikleriyle yapısal ve yeterlilik temelli olarak ne ölçüde uyumludur? Bu ana soruya bağlı olarak aşağıdaki alt araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. ÖÖKGM kurs programlarının öğrenme kazanımları, MYK ulusal yeterliliklerinde tanımlanan bilgi, beceri ve yetkinlik boyutlarıyla hangi düzeyde örtüşmektedir?
2. Kurs programlarının toplam eğitim süresi, modül yapısı ve teori-uygulama dengesi, MYK seviye çerçevesi ve yeterlilik derinliği açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. ÖÖKGM kurs bitirme uygulama sınavlarında kullanılan değerlendirme ölçütleri, MYK'nın performans doğrulama yaklaşımıyla ölçme-değerlendirme standardizasyonu açısından ne ölçüde örtüşmektedir?
4. ÖÖKGM kurs sistemi ile MYK yeterlilik sistemi arasındaki uyum ve uyumsuzluklar, mevcut özel öğretim mevzuatı ve yönetim yapıları çerçevesinde nasıl açıklanabilir?

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Yeterlilik Temelli Mesleki Eğitim Yaklaşımı

Yeterlilik temelli mesleki eğitim yaklaşımı, eğitimin niteliğini öğrenme süreci sonunda ortaya çıkan çıktılar üzerinden değerlendiren bir paradigmadır (Adam, 2004). Bu yaklaşımda mesleki yeterlilik, bilgi, beceri ve yetkinlik boyutlarının birlikte ele alındığı bütüncül bir yapı olarak tanımlanır. Program süresi, içerik başlıkları ve kurumsal girdiler ikincil göstergeler olarak kabul edilirken. Öğrenme çıktılarının ölçülebilirliği, performans göstergeleriyle ilişkilendirilebilirliği ve doğrulanabilirliği temel referans noktası hâline gelmektedir.

Avrupa'nın mesleki eğitim politikalarında yeterlilik temelli sistemlerin üç temel özelliği vurgulanmaktadır: seviye temelli yapılandırma, birim mimarisi ve performans doğrulama mekanizması (CEDEFOP, 2014). Bu sistemlerde yeterlilikler, yalnızca belirli bir eğitim programının tamamlanmasına değil, önceden tanımlanmış performans kriterlerinin karşılanmasına dayalı olarak belgelendirilmektedir. Böylece yeterlilik, öğrenme sürecinden bağımsız olarak doğrulanabilir ve örgün, yaygın ile informal öğrenme gibi farklı öğrenme yolları ulusal düzeyde tanınabilir hâle gelmektedir.

Billett (2011), mesleki yeterliliğin bağlamsal bir doğaya sahip olduğunu ve yalnızca teknik uygulama becerileriyle sınırlandırılmayacağını belirtmektedir. Yazara göre özellikle hizmet sektöründe müşteri etkileşiminin yoğun olduğu mesleklerde mesleki yeterlilik, iletişim, etik duyarlılık, risk yönetimi ve kalite güvencesi gibi boyutları da içermelidir. Güzellik ve saç bakım hizmetleri alanı, teknik uygulama ile müşteri ilişkilerinin iç içe geçtiği bir yapı sergilediğinden yeterlilik temelli analiz açısından özel bir önem taşımaktadır. Bununla birlikte Allais (2014), ulusal yeterlilik çerçevelerinin eğitim programlarıyla bağlayıcı biçimde bütünleştirilmediği durumlarda yeterlilik temelli reformların yüzeysel kalabileceğini ve "biçimsel uyum" ile "yapısal uyum" arasında ayırım yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. Biçimsel uyum, programlarda yeterlilik kavramlarına atıf yapılmasıyla sınırlı kalabilirken, yapısal uyum, program tasarımının, ölçme-değerlendirme yaklaşımının ve belgelendirme süreçlerinin yeterlilik mimarisiyle bütünleşmesini gerektirmektedir. Bu ayırım, çalışmanın temel kuramsal zeminini oluşturmaktadır.

2.2. Seviye Temelli Yeterlilik Mimarisi ve MYK Modeli

Seviye temelli yeterlilik sistemleri, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi'nin (EQF) sekiz seviyeli yapısına dayalı olarak geliştirilmektedir (CEDEFOP, 2014). Türkiye, bu çerçeveye uyumlu bir ulusal yeterlilik sistemi oluşturmak amacıyla 2015 yılında Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'ni (TYÇ) yürürlüğe koymuş. MYK tarafından geliştirilen ulusal meslek yeterlilikleri bu çerçeve kapsamında tanımlanmaktadır (MYK, 2015).

Seviye kavramı yalnızca teknik karmaşıklığı değil. Bilişsel derinliği, problem çözme kapasitesini ve mesleki sorumluluk düzeyini de ifade etmektedir. Seviye yükseldikçe bilgi daha kuramsal ve analitik bir nitelik kazanmakta, beceriler daha karmaşık ve bütünlük uygulamaları içermekte, yetkinlik ise daha yüksek düzeyde özerklik ve karar verme sorumluluğu gerektirmektedir (Brockmann, Clarke ve Winch, 2011).

MYK modeli, zorunlu ve seçmeli birimlerden oluşan modüler bir yapı sunmakta, her bir birim için açık performans kriterleri tanımlamakta ve değerlendirme sürecini merkezi ve bağımsız bir doğrulama mekanizmasına bağlamaktadır (MYK, 2015). Sistemin merkezinde yer alan "*kritik adım*" yaklaşımı, mesleki performansın belirli eşiklerin altında kalmamasını güvence altına almayı amaçlamaktadır. Bir adayın ilgili kritik adımı yerine getirememesi, sınavdaki diğer tüm performansından bağımsız olarak başarısızlık anlamına gelmektedir (MYK, 2015). Bu yapı, mesleki yeterliliği program tamamlama üzerinden değil performans doğrulama üzerinden tanımlayan çıktı temelli bir yönetim modelini temsil etmektedir. Dolayısıyla MYK sistemi, yalnızca bir eğitim sürecinin tamamlanmasını değil tanımlı mesleki standartların karşılanmasını esas alan bir yeterlilik mimarisi sunmaktadır.

2.3. Ölçme-Değerlendirme Felsefesi: Süreç Temelli ve Performans Doğrulama Temelli Modeller

Mesleki eğitim sistemlerinde ölçme-değerlendirme yaklaşımı, yeterlilik temelli yapının en belirleyici unsurlarından biridir. Değerlendirme modelleri genel olarak iki temel yaklaşım çerçevesinde ele alınmaktadır: süreç temelli ve performans doğrulama temelli. Süreç temelli değerlendirmede ölçme, bireyin bir eğitim programını tamamlama düzeyini belirlemeye yöneliktir. Bu yaklaşımda başarı çoğunlukla program içeriğinin ne ölçüde edinildiğine ilişkin sınav performansı ile tanımlanmaktadır. Performans doğrulama temelli değerlendirmede ise açık performans kriterleri, bireysel doğrulama ve standartlaştırılmış uygulama süreci zorunlu bileşenler olarak öne çıkmaktadır. Bu tür sistemlerde yeterlilik, adayın belirli görevleri hangi düzeyde yerine getirdiğine ilişkin gözlemlenebilir kanıtlar üzerinden değerlendirilmektedir. Boud ve Falchikov (2007), yükseköğretim bağlamında geliştirdikleri değerlendirme yaklaşımında performans temelli modellerin öğrenmenin sürdürülebilirliği için kritik olduğunu savunmakta. Bu ilkelerin mesleki eğitim sistemlerinde de artan biçimde benimsendiği görülmektedir.

MYK yeterlilik sistemi, performans doğrulama temelli bir ölçme-değerlendirme anlayışına sahiptir. Yeterlilik birimleri, başarı kriterleri ve değerlendirme yöntemleri açık biçimde tanımlanmıştır. Sınav süreci aday bazlı yürütülmekte ve merkezi denetim mekanizmalarıyla desteklenmektedir (MYK, 2015). Buna karşılık ÖÖKGM kurs bitirme sınavları, programın hedeflerine ulaşma düzeyini ölçmeye yönelik süreç temelli bir değerlendirme modelini yansıtmaktadır (MEB, 2020). Süreç temelli model ile performans doğrulama temelli model arasındaki bu yapısal ayırım, kurs programları ile ulusal yeterlilik sistemi arasındaki uyum tartışmasının merkezinde yer almaktadır.

2.4. Girdi ve Çıktı Temelli Yönetişim Ayrımı

Eğitim sistemleri, düzenleyici mantıkları bakımından girdi temelli ve çıktı temelli modeller olarak iki ana yaklaşım altında incelenebilir (CEDEFOP, 2014). Girdi temelli düzenleme modelinde program süresi, modül yapısı, fiziksel altyapı ve eğitici niteliği gibi unsurlar öncelikli düzenleme alanlarını oluşturur. Bu modelde kalite büyük ölçüde program tasarımı ve kurumsal uygunluk üzerinden tanımlanmaktadır. Çıktı temelli yeterlilik yönetişimi modelinde ise performans kriterleri, yeterlilik birimleri, seviye tanımları ve belgelendirme doğrulaması temel belirleyicilerdir (Allais, 2014). Bu modelde esas olan, bireyin belirli bir mesleki yeterliliği hangi düzeyde sergileyebildiğinin nesnel biçimde doğrulanmasıdır.

ÖÖKGM kurs sistemi ağırlıklı olarak normatif program düzenleme temelli bir yapıya sahip olup girdi odaklı yönetim anlayışını yansıtmaktadır. MYK sistemi ise performans doğrulama temelli bir yeterlilik yönetişimi modelini temsil etmektedir. Bu iki yönetim yaklaşımı arasındaki yapısal ayırım, kurs programları ile ulusal yeterlilik sistemi arasındaki uyum veya uyumsuzluğun temel açıklayıcı değişkeni olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma, söz konusu ayırımı Allais'in (2014) "*biçimsel uyum*" ile "*yapısal uyum*" ayırımı çerçevesinde, biçimsel benzerliklerin ötesinde yapısal bütünlük düzeyi üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır.

2.5. Mikro Yeterlilik Yaklaşımı

Mikro yeterlilik (micro-credential), bir bireyin belirli ve sınırlı kapsamlı bir öğrenme çıktısını kazandığını belgeleyen, ulusal yeterlilik çerçevesiyle uyumlu birim düzeyindeki yeterlilik belgesidir (European Commission, 2022). Avrupa Komisyonu'nun 2022 yılında kabul ettiği "*Yaşam Boyu Öğrenme ve İstihdam Edilebilirlik için Mikro Yeterliliklere İlişkin Avrupa Yaklaşımı*" Konsey Tavsiye Kararı çerçevesinde mikro

yeterlilikler. Şeffaf, taşınabilir ve birikimli bir yapıda tasarlanmakta ve farklı öğrenme yollarından elde edilen kısa süreli öğrenme çıktılarının ulusal düzeyde tanınmasına olanak sağlamaktadır. CEDEFOP (2020), mikro yeterlilik yaklaşımının kısa süreli ve uzmanlaşmış mesleki eğitim programlarını ulusal yeterlilik sistemlerine entegre etmek için işlevsel bir köprü işlevi gördüğünü vurgulamaktadır.

Güzellik ve saç bakım alanında olduğu gibi birden fazla kısa süreli uzmanlık kursundan oluşan sektörlerde mikro yeterlilik yaklaşımı iki kritik işlev üstlenmektedir: (i) bireyin öğrenme birikimini ulusal düzeyde tanınan ve taşınabilir bir belgeye dönüştürmek ve (ii) kısa süreli kursları MYK yeterlilik birimleriyle ilişkilendirerek kalite güvencesi altına almak. Bu çalışmada mikro yeterlilik yaklaşımı, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) ile ÖÖKGM kurs programları arasında kavramsal bir köprü olarak ele alınmakta ve kısa süreli kurs programlarının ulusal yeterlilik sistemine entegrasyonuna yönelik bir politika aracı olarak değerlendirilmektedir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, normatif karşılaştırmalı doküman analizi yaklaşımıyla yapılandırılmış ve analitik rubrik temelli içerik analizi yöntemiyle desteklenmiştir. Doküman analizi, belirli bir araştırma problemi kapsamında yazılı ve dijital materyallerin sistematik biçimde incelenmesi, sınıflandırılması ve yorumlanmasını esas alan bir nitel araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021; Merriam ve Tisdell, 2016). Normatif karşılaştırmalı doküman analizi ise, iki ya da daha fazla düzenleyici sistemin (kanun, yönetmelik, program, yeterlilik standardı) belirli analitik boyutlar üzerinden eşleştirilerek yapısal benzerlik ve ayrışma alanlarının ortaya konulmasını hedefleyen bir analiz yaklaşımıdır. Bu yöntemin temel avantajı, politika belgeleri, program metinleri ve düzenleyici dokümanlar gibi normatif metinlerin içerik, yapı ve yönetim mantığı açısından bütüncül biçimde analiz edilmesine olanak sağlamasıdır.

Bu çalışma yalnızca betimleyici bir doküman incelemesiyle sınırlı değildir. Araştırmada, ÖÖKGM tarafından onaylanan kurs programları ile MYK Ulusal Meslek Yeterlilikleri arasındaki uyum düzeyi, geliştirilen analitik bir değerlendirme rubriği aracılığıyla sistematik biçimde ve ağırlıklı puanlama yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu yönüyle araştırma, nitel içerik analizine dayalı olmakla birlikte analitik puanlama yaklaşımını da içeren bütüncül bir değerlendirme modeli sunmaktadır. Çalışma çıkarımsal istatistiksel analiz içermemekle birlikte, nitel bulguların sistematik karşılaştırılmasını ve yapısal uyum düzeyinin görünür kılınmasını sağlamak amacıyla betimsel istatistik (ortalama, standart sapma) ile ağırlıklı puanlama modelinden yararlanılmıştır. Araştırmanın analiz çerçevesi, Allais'in (2014) "*biçimsel uyum*" ile "*yapısal uyum*" ayrımı üzerine kurulmuş olup iki sistem arasındaki uyumun yalnızca kavramsal atf düzeyinde mi yoksa program tasarımı, ölçme-değerlendirme ve belgelendirme mimarileri düzeyinde mi sağlandığını analitik biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (ÖÖKGM) tarafından onaylanarak yürürlüğe konulan güzellik ve saç bakım alanına yönelik tüm özel öğretim kurs programları oluşturmaktadır. Veri toplama döneminde (2025 yılı Ocak-Eylül ayları) ÖÖKGM'nin resmî internet sitesinde güzellik ve saç bakım alanında toplam 17 kurs programı tespit edilmiştir. Bu 17 program üzerinden ölçüte dayalı tüketici örnekleme (criterion-based exhaustive sampling) yaklaşımı izlenmiştir (Patton, 2015). Örnekleme ölçütleri şu şekilde belirlenmiştir: (i) programın ÖÖKGM tarafından resmi olarak onaylanmış olması, (ii) güncel program dokümanlarına erişilebilir olması, (iii) süre ve modül yapısının açık biçimde tanımlanmış olması ve (iv) ölçme ve belgelendirme süreçlerine ilişkin yeterli dokümantasyon içermesi. Bu ölçütler temelinde, 1990'lı yıllarda yayımlanmış ve yalnızca içerik başlıklarıyla sınırlı kalan iki program (makyaj ve el-ayak bakımı alanındaki eski tarihli programlar) uygulama sınavı ölçeklerine ve puanlama rubriklerine ilişkin belge eksikliği nedeniyle analiz kapsamı dışında bırakılmıştır. Nihai çalışma grubu, belirlenen ölçütleri karşılayan 15 programdan oluşmuş olup evrenin %88'ini (15/17) kapsamaktadır.

3.3. Veri Kaynakları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veriler, kamuya açık ve resmî nitelikteki dokümanlardan elde edilmiştir. Veri kaynakları dört ana grupta toplanmıştır:

- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü tarafından onaylanmış güzellik ve saç bakım alanına ilişkin kurs programları (ÖÖKGM, 1995; 1996; 1997; 2017; 2019a; 2019b; 2019c; 2019ç; 2019d; 2019e; 2019f; 2020a; 2020b; 2020c; 2024a; 2024b),
- ÖÖKGM güzellik ve saç bakım alanına ilişkin özel kurs sınavlarının uygulama ölçekleri (ÖÖKGM, t.y.) ve Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Sınav Yönergesi (MEB, 2020),
- MYK tarafından yayımlanan güzellik ve saç bakım alanına ait Ulusal Meslek Yeterlilikleri (MYK, 2017b; 2018a; 2018b; 2018c; 2018ç; 2018d; 2018e; 2018f; 2018g; 2018ğ; 2018h),
- Özel öğretim kurslarına ve MYK sistemine ilişkin yürürlükteki mevzuat metinleri (MEB, 2019; MYK, 2006; MYK, 2015; MYK, 2017a).

Dokümanlar, 2025 yılı Ocak-Eylül ayları arasında Millî Eğitim Bakanlığı ve MYK'nın resmi internet sitelerinden temin edilmiştir. Elde edilen tüm belgeler dijital ortamda arşivlenmiş. Yayımlanma tarihleri ve sürüm bilgileri kayıt altına alınmış ve yalnızca güncel sürümler analiz edilmiştir. Her bir doküman kodlanarak elektronik veri tabanına aktarılmış ve analiz için hazır hâle getirilmiştir (Creswell ve Poth, 2018).

3.4. Veri Analizi Süreci

Veri analizi, Miles, Huberman ve Saldaña'nın (2020) nitel veri analizine ilişkin çok aşamalı yaklaşımı esas alınarak iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Her aşama, araştırma sorularıyla doğrudan ilişkili olup birbiriyle bütünlük bir analiz mantığını yansıtmaktadır. Birinci aşamada kazanım-yeterlilik eşleştirme analizi, ikinci aşamada analitik rubrik temelli uyum değerlendirme yürütülmüştür. Birinci aşamanın kategorik bulguları, ikinci aşamada geliştirilen analitik rubriğin özellikle içerik uyumu ve uygulama derinliği boyutları için doğrudan kanıt zemini oluşturmuş ve böylece iki aşama kavramsal olarak birbirini tamamlar hâle gelmiştir. Analiz sürecinde kullanılan sayısal göstergelerden teori-uygulama yüzdeleri, her programda dokümanlarda teorik ve uygulamalı olarak belirtilen ders saatlerinin toplam eğitim süresine oranı üzerinden hesaplanmıştır. Süre-seviye ilişkisi analizinde ise program süresi saat cinsinden ve MYK referans seviyesi kategorik değişken olarak kullanılmıştır.

3.4.1. Kazanım-Yeterlilik Eşleştirme Analizi

Birinci aşamada kurs programlarında yer alan öğrenme kazanımları ile MYK Ulusal Meslek Yeterliliklerinde tanımlanan birimler karşılaştırılmıştır. Bu aşamanın amacı, her bir kurs programının hangi MYK yeterlilik birim(ler)i ile eşleştirilebileceğini ve eşleşme sağlanan birimlerin bilgi-beceri-yetkinlik bileşenlerinin kurs kazanımlarında ne ölçüde temsil edildiğini belirlemektir (Brockmann, Clarke ve Winch, 2011). Böylece rubrik temelli ikinci aşamanın ihtiyaç duyduğu operasyonel zemin de oluşturulmuştur.

Eşleştirme iki adımlı bir prosedürle yürütülmüştür. İlk adımda program-yeterlilik düzeyinde makro eşleştirme yapılmış, her ÖÖKGM programı için en yakın MYK yeterlilik birimi veya birimleri, aşağıdaki üç ölçüt esas alınarak belirlenmiştir: (i) program adı ile MYK meslek tanımı arasındaki kavramsal örtüşme, (ii) program içeriğinde tanımlanan görev ve iş tanımlarının MYK birim başlıklarıyla benzerliği ve (iii) hedeflenen seviye göstergelerinin MYK seviye tanımlarıyla uyumu. Bu ölçütlerden en az ikisini karşılayan eşleşmeler doğrudan ilişkilendirme olarak kabul edilmiş. Yalnızca bir ölçütü karşılayan durumlar kısmi eşleşme kategorisine alınmıştır. İlk adımda 15 program toplam 11 MYK yeterlilik birimiyle eşleştirilmiş. Üç program (Kadın Kuaförü, Erkek Kuaförü, Masaj Uygulayıcısı) ana yeterlilik biriminin yanında ilgili yardımcı birimlerle de birleşik biçimde değerlendirilmiştir.

İkinci adımda mikro eşleştirme yürütülmüş, programın öğrenme kazanımı listesindeki her bir kazanım, eşleştirilen MYK biriminin ilgili başarımla ölçütleriyle (bilgi, beceri ve yetkinlik ifadeleri düzeyinde) birebir karşılaştırılmıştır. Her kazanım "*tam örtüşme*", "*kısmi örtüşme*" ve "*örtüşmeme*" kategorilerinden birine atanmıştır. Kategori tanımları işlevsel ölçütlere bağlanmıştır: (a) "*tam örtüşme*", kazanım ifadesinin MYK başarımla ölçütüyle hem içerik hem de eylem düzeyinde birebir karşılık bulması durumunu, (b) "*kısmi örtüşme*", kazanımın MYK ölçütünü kısmen karşılaması, yalnızca belirli bir yönünü içermesi ya da daha genel/alt düzeyde ifade edilmesi durumunu, (c) "*örtüşmeme*" ise kazanımın ilgili MYK biriminde doğrudan bir karşılığının bulunmaması ya da yalnızca işaret etmeyle sınırlı kalması durumunu belirtmektedir.

Kazanım-yeterlilik eşleştirme süreci üç operasyonel boyut üzerinden yürütülmüştür. Bilgi boyutunda, kurs programı kazanımlarındaki kuramsal içerikler (anatomik, kimyasal ürün bilgisi, hijyen kuralları, cihaz özellikleri, mevzuat bilgisi vb.) MYK biriminin bilgi başarımları ölçütleriyle eşleştirilmiştir. Beceri boyutunda, programın teknik uygulama kazanımları (saç kesimi, manikür, cilt analizi, epilasyon cihazı kullanımı vb.) MYK biriminin beceri başarımları ölçütleriyle karşılaştırılmıştır. Yetkinlik boyutunda ise mesleki karar verme, etik sorumluluk, müşteri iletişimi, ekip çalışması, risk yönetimi ve kalite güvencesi gibi üst düzey kazanımların programda temsil edilip edilmediği incelenmiştir. Bu üç boyut Brockmann, Clarke ve Winch'in (2011) çerçevesiyle tutarlı biçimde ayrı ayrı raporlanmış ve Tablo 1'de her program için düşük-orta-yüksek ölçeğinde özetlenmiştir.

Eşleştirme sürecinde elde edilen kategorik veriler iki farklı analitik ürüne dönüştürülmüştür. Birincisi, bilgi-beceri-yetkinlik boyutlarında kapsanma oranı (her boyutta "*tam örtüşme*" ve "*kısmi örtüşme*" kategorilerinin toplam MYK başarımları ölçütü sayısına oranı) hesaplanmıştır. Bu oran, Tablo 1'de programlara göre bilgi-beceri-yetkinlik düzeyi sınıflandırmasının (düşük/orta/yüksek) temelini oluşturmuştur: %60'ın üzerinde kapsanma yüksek, %30-60 arası orta, %30'un altında düşük olarak sınıflandırılmıştır. İkincisi, eşleştirme bulguları analitik rubriğin özellikle B1 (içerik uyumu) ve B2 (uygulama derinliği) boyutları için doğrudan kanıt zemini oluşturmuştur.

Kategorik atamalar, nitel veri analizi literatüründe yaygın biçimde kullanılan iki kodlayıcı prosedürü çerçevesinde (Miles, Huberman ve Saldaña, 2020) iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız biçimde yürütülmüştür. Görüş ayrılığı yaşanan maddelerde, önceden işlevsel olarak tanımlanmış kategori ölçütleri esas alınarak yapılandırılmış müzakere süreci işletilmiştir. Uzlaşma sağlanamayan durumlarda tutucu yaklaşım benimsenerek kazanım "*kısmi örtüşme*" kategorisine atanmıştır. Kodlayıcılar arası uyumun istatistiksel raporlaması bölüm 3.5'te ayrıntılı biçimde sunulmaktadır.

3.4.2. Analitik Rubrik Temelli Uyum Değerlendirmesi

İkinci aşamada kurs programlarının MYK yeterlilikleriyle uyum düzeyini sistematik olarak ölçmek amacıyla analitik bir değerlendirme rubriği geliştirilmiştir. Analitik rubriğin program değerlendirme bağlamındaki uygulaması Stufflebeam ve Coryn'in (2014) değerlendirme modelleri literatürüne dayandırılmış, boyutların içeriksel ve kavramsal dayanağı ise yeterlilik temelli eğitim literatüründe vurgulanan dört temel yapı taşından türetilmiştir: içerik uyumu (Adam, 2004; Brockmann, Clarke ve Winch, 2011), performans doğrulama (Boud ve Falchikov, 2007), seviye ilerlemesi (CEDEFOP, 2014) ve kalite güvencesi (Allais, 2014). Bu kuramsal çerçeveye dayanılarak rubrik altı boyut biçiminde operasyonelleştirilmiştir: (B1) içerik uyumu, (B2) uygulama derinliği, (B3) ölçme-değerlendirme standardizasyonu, (B4) belgelendirme entegrasyonu, (B5) kariyer sürdürülebilirliği ve (B6) kalite güvence mekanizmaları.

Altı rubrik boyutu, dört araştırma sorusuyla operasyonel olarak eşleştirilmiştir: Araştırma Sorusu 1 (bilgi-beceri-yetkinlik uyumu) B1 ve B2 ile, Araştırma Sorusu 2 (süre-seviye ilişkisi) B1, B2 ve B5 ile, Araştırma Sorusu 3 (ölçme-değerlendirme standardizasyonu) B3 ve B4 ile, Araştırma Sorusu 4 (yönetişim ve mevzuat) B4 ve B6 ile ilişkilendirilmiştir. Her programa ait altı boyut puanı, ağırlıklı ortalama formülüyle tek bir bütünsel uyum skoruna dönüştürülmüştür.

Her boyut 0-10 aralığında puanlanmış ve ağırlıklı ortalama yöntemiyle toplam uyum skoru hesaplanmıştır. Ağırlıklandırma şu şekilde belirlenmiştir: içerik uyumu %25, uygulama derinliği %20, ölçme-değerlendirme %20, belgelendirme %15, kariyer sürdürülebilirliği %10 ve kalite güvence %10. Bu dağılım, yeterlilik temelli sistemlerde içerik bütünlüğü ile performans doğrulama boyutlarının merkezi rolüne dayalı olarak belirlenmiştir. İçerik uyumu ve uygulama derinliğinin toplam ağırlığın %45'ini kapsaması, Adam (2004) ile Brockmann, Clarke ve Winch (2011) tarafından yeterliliğin asgari yapı taşı olarak tanımlanan bilgi-beceri bütünlüğüne öncelik veren yaklaşımı. Ölçme-değerlendirmeye %20 ağırlık verilmesi, Boud ve Falchikov'un (2007) performans doğrulamayı yeterlilik sistemlerinin omurgası olarak konumlandıran yaklaşımını. Belgelendirmeye %15 ağırlık verilmesi ise CEDEFOP'un (2014) yeterlilik birimlerinin tanınabilirliğini standartlaştırılmış belgelendirmeye bağlayan çerçevesini yansıtmaktadır. Kariyer sürdürülebilirliği ve kalite güvence boyutlarının toplam %20 ile sınırlı tutulması, bu bileşenlerin dolaylı ve uzun vadeli yapı düzenleyicileri olarak nitelendirilmesine dayanmaktadır.

Ağırlıklandırma kararlarının bulgulara etkisini değerlendirmek amacıyla eşit ağırlık (her boyut %16.67) senaryosuyla duyarlılık analizi yürütülmüştür. Eşit ağırlık altında ortalama uyum puanı 6.20 (SS = 1.68), ağırlıklı yöntemle 6.31 (SS = 1.61) olarak hesaplanmıştır. İki senaryo arasındaki program sıralamasının Spearman rho değeri 0.98 düzeyinde bulunmuştur. Bu bulgu, ağırlık seçiminin program sıralamasına

etkisinin sınırlı olduğunu göstermekle birlikte ağırlıkların bağımsız uzman paneliyle doğrulanmamış olması bir sınırlılık olarak değerlendirilmekte ve bölüm 3.6'da ele alınmaktadır. Her programa ait boyut bazında puanlama sonuçları Ek 1'de sunulmuştur.

3.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliliği Lincoln ve Guba'nın (1985) önerdiği dört ölçüt (inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlılık, doğrulanabilirlik) doğrultusunda sağlanmıştır. İnanırıcılık kapsamında veri üçgenlemesi yapılmış, kurs programları, MYK Ulusal Meslek Yeterlilik dokümanları, ÖÖKGM sınav uygulama ölçekleri ve ilgili mevzuat metinleri birlikte analiz edilmiştir. Bulgular doğrudan belge kanıtlarına dayandırılmış ve analiz sürecinin her aşaması (eşleştirme ölçütleri, kodlama kategorileri, rubrik boyutları ve ağırlıklandırma mantığı) bölüm 3.4'te ayrıntılı biçimde raporlanmıştır. Aktarılabirlik, her programın süre, modül yapısı, MYK seviye referansı ve rubrik puanlarıyla Ek 1'de kalın betimleme yoluyla desteklenmiş. Doğrulanabilirlik ise tüm kodlama ve puanlama kararlarının belgesel kanıtlara ve önceden tanımlanmış operasyonel ölçütlere dayandırılmasıyla güvence altına alınmıştır.

Tutarlılık, iki bağımsız araştırmacı tarafından yürütülen kodlama ve puanlama süreçleri üzerinden ele alınmıştır. Birinci kodlayıcı araştırmacının kendisidir. İkinci kodlayıcı, mesleki eğitim alanında deneyime sahip bir akademisyendir. İki kodlayıcının alan uzmanlığının kesişmesi, hem kurs programı içeriklerinin hem de MYK yeterlilik birimlerinin operasyonel olarak değerlendirilebilmesi için gerekli uzmanlık zeminini sağlamıştır.

Birinci analiz aşamasında (kazanım-yeterlilik eşleştirme) her kazanım iki kodlayıcı tarafından "*tam örtüşme*", "*kısmi örtüşme*" ve "*örtüşmeme*" kategorilerinden birine bağımsız biçimde atanmıştır. Kategorik veri düzeyinde olduğundan kodlayıcılar arası uyum Cohen's Kappa ile hesaplanmış ve $\kappa = 0.82$ elde edilmiştir (Cohen, 1960). Landis ve Koch'un (1977) sınıflandırmasına göre bu değer "*neredeysse mükemmel uyum*" aralığında yer almaktadır. Görüş ayrılığı yaşanan maddelerde önceden tanımlanmış ölçütler temelinde yapılandırılmış müzakere süreci işletilmiş. Uzlaşma sağlanamayan durumlarda tutucu yaklaşım benimsenerek kazanım "*kısmi örtüşme*" kategorisine atanmıştır.

İkinci analiz aşamasında (analitik rubrik puanlama) her program altı rubrik boyutunda 0-10 aralığında bağımsız olarak puanlanmış ve toplam 90 puanlama maddesi (15 program $\times$ 6 boyut) oluşmuştur. Sürekli ölçek düzeyinde olduğundan kodlayıcılar arası uyum, Shrout ve Fleiss'in (1979) iki yönlü rastgele etkili sınıf-içi korelasyon katsayısı (ICC[2,1]) ile hesaplanmıştır. Bu model mutlak uyumun tek kodlayıcı düzeyinde genellenebilirliğini değerlendirmek için uygundur. Müzakere öncesi ICC[2,1] = 0.93, boyut puanları arasında 1.0 puanı aşan sapmaların rubrik ölçütleri temelinde müzakere edilmesinin ardından ICC[2,1] = 0.96 olarak hesaplanmıştır. Koo ve Li'nin (2016) kılavuzuna göre her iki değer de "*mükemmel güvenirlilik*" aralığındadır. Hesaplamalar IBM SPSS Statistics 26 yazılımında yürütülmüş olup Ek 1'de sunulan final puanlama sonuçları, müzakere sonrası güvenirlilik değerlerini temsil etmektedir.

3.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma doküman analizi yöntemi ile sınırlıdır. Kurs programlarının fiilî uygulama süreçleri gözlemlenmemiş. Eğitici ve kursiyer görüşlerine başvurulmamış ve bu nedenle programların uygulama pratikleri ile belge içerikleri arasındaki olası farklılıklar çalışmanın kapsamı dışında kalmıştır. Bulgular normatif metinler ve resmi belgeler üzerinden yapılan değerlendirmeleri yansıtmaktadır. Saha temelli geçerlik kanıtlarının elde edilmesi gelecek çalışmalar için önemli bir araştırma hattı oluşturmaktadır. İkinci sınırlılık, rubrik ağırlıklandırmasına ilişkindir: ağırlıklar yeterlilik temelli eğitim literatüründen türetilmiş ve duyarlılık analiziyle sıralama etkisi test edilmiş olmakla birlikte, ağırlık kararlarının bağımsız bir uzman paneliyle doğrulanmamış olması bir kısıtlılık oluşturmaktadır. Gelecek çalışmalarda Delphi tekniği veya uzman konsensüs paneliyle ağırlık kalibrasyonunun yapılması önerilmektedir. Üçüncü sınırlılık zamansal niteliktedir: veri toplama sürecinin 2025 yılı Eylül ayında sonlandırılması nedeniyle bu tarihten sonra yayımlanabilecek program güncellemeleri ve mevzuat değişiklikleri kapsam dışında kalmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma soruları doğrultusunda elde edilen bulgular, ÖÖKGM kurs programları ile MYK Ulusal Meslek Yeterlilikleri arasındaki ilişkinin farklı boyutları çerçevesinde sistematik olarak sunulmaktadır. Analizler içerik uyumu, süre-seviye ilişkisi, ölçme-değerlendirme standardizasyonu ve yönetim modeli bağlamında yapılandırılmıştır. Her alt bölümde tablo verileri temel alınarak bulgular betimsel ve analitik düzeyde değerlendirilmiş ve sistemler arasındaki yapısal benzerlikler ile ayrışma alanları nesnel bir çerçevede ortaya konulmuştur.

4.1. Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt araştırma sorusu, "ÖÖKGM tarafından onaylanan güzellik ve saç bakım kurs programlarında yer alan öğrenme kazanımları, MYK ulusal meslek yeterliliklerinde tanımlanan bilgi, beceri ve yetkinlik boyutlarıyla ne düzeyde örtüşmektedir?" biçiminde belirlenmiştir. Kurs programlarının MYK bilgi, beceri ve yetkinlik uyumuna göre dağılımına ilişkin bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Kurs Programlarının MYK Bilgi-Beceri-Yetkinlik Uyumuna Göre Dağılımı

No	Kurs Programı	Süre (Saat)	Bilgi Düzeyi	Beceri Düzeyi	Yetkinlik Düzeyi	Uyum Puanı (0-10)	Uyum Sınıfı
1	Kadın Kuaförü	1024	Orta	Yüksek	Orta	8.6	Yüksek
2	Erkek Kuaförü	840	Orta	Yüksek	Orta	8.3	Yüksek
3	Güzellik Uzmanı	826	Orta	Yüksek	Düşük	7.4	Orta
4	Masaj Uygulayıcısı	520	Orta	Yüksek	Orta	8.0	Yüksek
5	Makyaj Kursu (Genel)	360	Orta	Orta	Düşük	6.8	Orta
6	Cilt Bakımı Uygulayıcısı	326	Orta	Orta	Düşük	6.9	Orta
7	Makyaj Uygulayıcısı	242	Orta	Orta	Düşük	6.2	Orta
8	El-Ayak Bakımı	240	Orta	Yüksek	Orta	7.5	Orta
9	Manikür Uygulayıcısı	190	Düşük	Yüksek	Orta	7.1	Orta
10	Bölgesel İnceltme	168	Düşük	Orta	Düşük	5.6	Orta
11	Epilasyon Uygulayıcısı	114	Düşük	Orta	Düşük	4.8	Düşük
12	Kalıcı Makyaj	102	Düşük	Orta	Düşük	5.2	Orta
13	Microblading	70	Düşük	Orta	Düşük	4.6	Düşük
14	İpek Kirpik	60	Düşük	Orta	Düşük	4.4	Düşük
15	Seri Atışlı Lazer Epilasyon	30	Orta	Düşük	Düşük	3.2	Düşük

Not: Programlar toplam eğitim süresine göre azalan sırada verilmiştir. Uyum puanı, çalışmada geliştirilen analitik rubrik doğrultusunda 0-10 aralığında hesaplanmıştır. Uyum sınıflandırması aşağıdaki eşiklere göre yapılmıştır: 8.0 ve üzeri = Yüksek; 5.0-7.9 = Orta; 5.0'ın altı = Düşük. Bilgi, beceri ve yetkinlik düzeyi sınıflandırması, ilgili boyutta MYK zorunlu birimlerinin kapsama oranına göre yapılmıştır: %60 ve üzeri = Yüksek, %30-60 arası = Orta, %30'un altı = Düşük

Tablo 1'de sunulan veriler, ÖÖKGM kurs programlarının MYK Ulusal Meslek Yeterlilikleri ile uyum düzeyinin 3.2 ile 8.6 arasında geniş bir dağılım sergilediğini ve ortalamanın 6.31 (SS = 1.61) olduğunu göstermektedir. Bu dağılım, programlar arasında yapısal heterojenlik bulunduğu işaret etmektedir.

Uyum puanlarının dağılımı, programların üç ayrı grupta toplandığını göstermektedir. Yüksek uyum grubunda (8.0 ve üzeri) bilgi ve beceri boyutlarının MYK zorunlu birimleriyle güçlü biçimde örtüştüğü ve yetkinlik boyutunun görece dengeli temsil edildiği görülmektedir. Bu grup uzun süreli ve çok modüllü programlardan oluşmaktadır. Orta uyum grubunda (5.0-7.9) teknik beceri boyutu güçlü olmakla birlikte yetkinlik alanı daha sınırlıdır. Mesleki karar verme, risk yönetimi ve kalite süreçleri gibi üst düzey kazanımların kapsamı daralmaktadır. Düşük uyum grubunda (5.0'ın altı) ise kazanımlar büyük ölçüde teknik uygulama düzeyinde kalmakta. Bilgi ve özellikle yetkinlik boyutu sınırlı biçimde temsil edilmekte olup bu grup kısa süreli ve tek modüllü programlardan oluşmaktadır. Bu dağılım, uyum düzeyinin program süresi ve modül çeşitliliği ile doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

4.2. İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci araştırma sorusu, "Kurs programlarının toplam eğitim süresi, modül yapısı ve teori-uygulama dengesi, MYK seviye çerçevesi ve yeterlilik derinliği açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?" biçiminde ifade edilmiştir. Kurs programlarının süre, modül yapısı ve teori-uygulama dengesi açısından MYK seviye ve yeterlilik derinliği profiline ilişkin bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Kurs Programlarının Süre, Modül Yapısı ve Teori-Uygulama Dengesi Açısından Myk Seviye ve Yeterlilik Derinliği Profili (n = 15)

No	Kurs Programı	Süre (Saat)	Modül Yapısı	Teori (%)	Uygulama (%)	MYK Seviye Referansı	Yeterlilik Derinliği
1	Kadın Kuaförü	1024	Çok modüllü	41.8	58.2	4	Yüksek
2	Erkek Kuaförü	840	Çok modüllü	41.4	58.6	4	Yüksek
3	Güzellik Uzmanı	826	Çok modüllü	37.5	62.5	4	Yüksek
4	Masaj Uygulayıcısı	520	Modüler	45.8	54.2	3	Orta-Yüksek
5	Makyaj Kursu (Genel)	360	Modüler	35.0	65.0	3	Orta
6	Cilt Bakımı Uygulayıcısı	326	Modüler	33.1	66.9	3	Orta
7	Makyaj Uygulayıcısı	242	Modüler	39.7	60.3	3	Orta
8	El-Ayak Bakımı	240	Modüler	25.0	75.0	3	Orta
9	Manikür Uygulayıcısı	190	Modüler	25.3	74.7	3	Orta
10	Bölgesel İnceltme	168	Modüler	35.7	64.3	3	Orta
11	Epilasyon Uygulayıcısı	114	Modüler	35.1	64.9	3	Düşük-Orta
12	Kalıcı Makyaj	102	Modüler	47.1	52.9	3	Düşük-Orta
13	Microblading	70	Tek modül	34.3	65.7	3	Düşük
14	İpek Kirpik	60	Tek modül	30.0	70.0	3	Düşük
15	Seri Atışlı Lazer Epilasyon	30	Tek modül	70.0	30.0	4	Düşük

Not: Programlar toplam eğitim süresine göre azalan sırada verilmiştir. MYK seviye referansı, ilgili meslek için tanımlı ulusal meslek yeterliliğindeki seviye tanımı (MYK, 2017b; 2018a-2018h) esas alınarak belirlenmiştir. MYK'da doğrudan karşılığı bulunmayan programlarda en yakın meslek tanımı referans alınmıştır (örneğin Seri Atışlı Lazer Epilasyon için Epilasyon Uzmanı ve Güzellik Uzmanı yeterlilikleri). Yeterlilik derinliği sınıflandırması, program süresi, modül çeşitliliği, teori-uygulama dengesi ve kazanım kapsamı dikkate alınarak analitik değerlendirme sonucunda oluşturulmuştur.

Tablo 2, kurs programlarının süre, modül yapısı ve teori-uygulama dengesi bakımından MYK seviye çerçevesiyle ilişkisini ortaya koymaktadır. 700 saat ve üzeri programlar MYK Seviye 4 ile yüksek düzeyde örtüşmektedir. Bu programlarda modül çeşitliliği ve görev alanı genişliği yeterlilik derinliğini artırmaktadır.

240-520 saat aralığındaki programlarda derinlik orta düzeyde seyretmektedir. Uygulama oranı yüksek olmakla birlikte modül kapsamının sınırlı kalması yeterlilik derinliğini kısıtlamaktadır. Masaj Uygulayıcısı programı, modül bütünlüğü sayesinde bu grupta görece yüksek uyum göstermektedir. Bu durum toplam sürenin tek başına belirleyici olmadığını kanıtlamaktadır.

150 saat altındaki programlarda tek modüllü yapı ve dar kapsamlı kazanımlar öne çıkmaktadır. Uygulama oranı yüksek olsa da teorik ve görev çeşitliliği sınırlı kalmaktadır. Süre ile yeterlilik derinliği arasında genel olarak doğrusal bir eğilim gözlenmekle birlikte bu ilişki mutlak değildir.

Kısa süreli programlar arasında dikkat çekici bir anomali olarak "*Seri Atışlı Lazer Epilasyon*" programı öne çıkmaktadır. Bu program, 30 saatlik süresiyle veri setinin en kısa programı olmasına ve %70 oranında teorik içerik barındırmasına karşın, MYK'nın Epilasyon Uzmanı ve Güzellik Uzmanı yeterliliklerinde tanımlı Seviye 4 referansı ile ilişkilendirilmiştir. Söz konusu referans, programın süresel ya da performans derinliği bakımından Seviye 4 yeterliliğini karşıladığı anlamına gelmemekte. Yalnızca teknik alan tanımının benzerliğine dayanmaktadır. Bu durum, içerik benzerliği ile yapısal yeterlilik derinliği arasındaki farkı somut biçimde gözler önüne sermekte ve Allais'in (2014) "*biçimsel uyum*" ile "*yapısal uyum*" ayrımına ampirik bir örnek sunmaktadır.

4.3. Üçüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü araştırma sorusu, "*ÖÖKGM kurs bitirme uygulama sınavlarında kullanılan değerlendirme ölçütleri (rubrikler), MYK'nın performans doğrulama yaklaşımıyla ölçme-değerlendirme standardizasyonu açısından ne ölçüde örtüşmektedir?*" biçiminde ifade edilmiştir. ÖÖKGM kurs bitirme rubriklerinin MYK performans kriterleriyle içerik ve doğrulama düzeyi açısından analitik karşılaştırmasına ilişkin bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. ÖÖKGM Kurs Bitirme Rubriklerinin MYK Performans Kriterleriyle İçerik ve Doğrulama Düzeyi Açısından Analitik Karşılaştırması

Program Grubu	MYK Zorunlu Performans Kriterlerini Karşılama Oranı (%)	Rubrik Ayrıntı Düzeyi (1-3)	MYK Kritik Adım Karşılığı	Aday Bazlı Performans Doğrulama	Denetim Standardizasyonu	Genel Örtüşme Düzeyi
Uzun süreli ve çok modüllü programlar	%70 ve üzeri	3	Yok	Yok	Düşük-Orta	Kısmi
Orta süreli modüler programlar	%50-69	2	Yok	Yok	Düşük	Sınırlı
Kısa süreli ve tek modüllü programlar	%49 ve altı	1	Yok	Yok	Düşük	Zayıf

Not: MYK zorunlu performans kriterlerini karşılama oranı, ÖÖKGM uygulama sınavı ölçeklerindeki maddelerin MYK yeterlilik birimlerindeki zorunlu performans kriterleriyle içerik eşleştirmesi sonucunda hesaplanmıştır. Rubrik ayrıntı düzeyi, performans kriterlerinin görev temelli ayrıştırma ve ölçülebilirlik derecesine göre 1 (temel), 2 (orta), 3 (ayrıntılı) olarak sınıflandırılmıştır. Kritik adım karşılığı, MYK sisteminde zorunlu olan eşik temelli başarısızlık mekanizmasının varlığına göre değerlendirilmiştir (MYK, 2015). Aday bazlı performans doğrulama, sınavda her adayın bireysel olarak gözlemlenip değerlendirilmesine ilişkin prosedürel düzenlemenin varlığına göre değerlendirilmiştir. Genel örtüşme düzeyi, içerik eşleşmesi ile performans doğrulama yapısı birlikte dikkate alınarak belirlenmiştir.

Tablo 3, ÖÖKGM kurs bitirme uygulama sınavlarında kullanılan ölçeklerin (MEB, 2020) MYK performans doğrulama yaklaşımıyla içerik ve standardizasyon düzeyinde ne ölçüde örtüştüğünü ortaya koymaktadır.

Uzun süreli ve çok modüllü programlarda MYK zorunlu performans kriterlerini karşılama oranı %70 ve üzerindedir. Bu programlarda rubrik maddeleri görev temelli olarak ayrıntılı biçimde yapılandırılmış olup performans kriter ayrıntı düzeyi yüksektir. Ancak kritik eşik mekanizmasının bulunmaması ve değerlendirme sürecinin aday bazlı yürütülmemesi, MYK performans doğrulama modeline tam uyumun sağlanamadığını göstermektedir. Bu nedenle genel örtüşme düzeyi "*kısmi*" olarak değerlendirilmiştir.

Orta süreli modüler programlarda karşılama oranı %50-69 aralığında seyretmektedir. Rubrik ayrıntı düzeyi orta seviyede kalmakta. Performans kriterleri görev temelli ayrıştırılmış olmakla birlikte kapsam sınırlı kalmaktadır. Kritik eşik ve aday bazlı doğrulama bileşenlerinin bulunmaması nedeniyle genel örtüşme düzeyi "*sınırlı*" olarak belirlenmiştir.

Kısa süreli ve tek modüllü programlarda ise karşılama oranı %49'un altındadır. Görev karmaşıklığı ve performans kanıt çeşitliliği sınırlı kalmakta. Rubrik yapısı temel düzeyde yapılandırılmaktadır. Performans doğrulama modelinin temel bileşenlerinin bulunmaması nedeniyle genel örtüşme düzeyi "*zayıf*" olarak değerlendirilmiştir.

ÖÖKGM uygulama sınavı ölçekleri MYK performans kriterleriyle belirli bir içerik benzerliği sergilemekle birlikte, aday bazlı performans doğrulama ve kritik eşik mekanizması bakımından yapısal bir ayrışma göstermektedir. Bu bulgular, ölçme-değerlendirme alanındaki uyumun yalnızca ölçek varlığıyla değil performans doğrulama modelinin bütünlüğüyle birlikte ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Söz konusu yapısal ayrışmanın ayrıntılı tartışması özellikle ÖÖKGM teorik sınav yapısının puan çözünürlüğü sınırlılığı ve uygulamalı sınavlardaki aday sayısı eşiği Tartışma bölümünde ele alınmaktadır.

4.4. Dördüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü araştırma sorusu, "*ÖÖKGM kurs sistemi ile MYK yeterlilik sistemi arasındaki uyum ve uyumsuzluklar, mevcut özel öğretim mevzuatı ve yönetim yapıları çerçevesinde nasıl açıklanabilir?*" biçiminde ifade edilmiştir. ÖÖKGM ve MYK sistemlerinin yönetim ve mevzuat temelli karşılaştırmasına ilişkin bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. ÖÖKGM Kurs Sistemi ile MYK Yeterlilik Sisteminin Yönetişim ve Mevzuat Temelli Karşılaştırması

Analitik Boyut	ÖÖKGM Kurs Sistemi	MYK Yeterlilik Sistemi	Yapısal Sonuç
Hukuki Dayanak	5580 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelikler	5544 sayılı Kanun	Ayrı düzenleyici alan
Sistem Amacı	Eğitim hizmeti ve program tamamlama	Mesleki yeterlilik doğrulama	Girdi ve çıktı temelli model
Düzenleyici Mantık	Program ve kurum onayı	Yeterlilik birimi ve performans standardı	Normatif düzenleme vs performans doğrulama
Seviye Yapısı	Program bazlı, TYÇ ile sistematik eşleştirme yok	TYÇ/EQF uyumlu ulusal seviye çerçevesi	Seviye bütünlüğü farkı
Ölçme Yaklaşımı	Süreç temelli kurs bitirme sınavı	Performans doğrulama temelli sınav	Değerlendirme modeli ayrışması
Kritik Eşik Mekanizması	Bulunmamakta	Zorunlu kritik adım	Eşik temelli kalite kontrol farkı
Denetim Mekanizması	Kurum/İl düzeyi	Akredite ve merkezi	Bağımsızlık farkı
Belgelendirme Yapısı	Kurs bitirme belgesi	Ulusal yeterlilik belgesi	Belge statüsü ve mobilite farkı
Gözetim ve Yenileme	Sistematik değil	Süreli ve gözetimli	Süreklilik ve kalite güvencesi farkı

Not: Tablo, iki sistemin yönetim mimarisi ve düzenleyici yaklaşımı temelinde analitik karşılaştırmasını sunmaktadır. MYK sistemi, TYÇ ve Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (EQF) ile uyumlu sekiz seviyeli bir yapı benimsemektedir (CEDEFOP, 2014; MYK, 2015). ÖÖKGM sisteminde ise seviye referansları program bazında ve dolaylı biçimde tanımlanmakta olup TYÇ ile sistematik eşleştirme bulunmamaktadır.

Tablo 4'te sunulan karşılaştırma, ÖÖKGM kurs sistemi ile MYK yeterlilik sistemi arasındaki uyum ve uyumsuzlukların uygulama düzeyinden önce yönetim modelinde ortaya çıktığını göstermektedir. İki sistemin hukuki dayanakları ve düzenleyici öncelikleri farklıdır: ÖÖKGM sistemi 5580 sayılı Kanun çerçevesinde program ve kurum onayına dayalı girdi temelli bir yapı sunarken. MYK sistemi 5544 sayılı Kanun kapsamında yeterlilik birimleri ve performans kriterleri üzerinden yapılandırılmış çıktı temelli bir model benimsemektedir. Bu yapısal ayırım seviye entegrasyonu, performans doğrulama ve kalite güvencesi mekanizmalarında sistematik farklılıklar üretmektedir. MYK sistemi performans doğrulama ve kritik eşik uygulaması üzerinden standardizasyon sağlarken ÖÖKGM sistemi program tamamlama esasına dayalıdır. Denetim mekanizmasının merkezi ve akredite olması MYK modelinde kalite güvencesini güçlendirmekte. ÖÖKGM sisteminde ise denetim kurum ve il düzeyinde yürütülmektedir.

Belgelendirme ve gözetim süreçleri de iki sistem arasındaki yönetim farkını pekiştirmektedir. MYK yeterlilik belgesi ulusal düzeyde tanınan ve gözetim mekanizmasına bağlı bir yapı sunmaktayken ÖÖKGM kurs bitirme belgesi kurumsal nitelikte kalmaktadır. Bulgular, kurs programları ile ulusal yeterlilik sistemi arasındaki sınırlı entegrasyonun pedagojik içerik farklılığından değil düzenleyici mimari ayrışmasından kaynaklandığını ortaya koymakta ve bu ayrışmanın politika düzeyindeki sonuçları Tartışma bölümünde ele alınmaktadır.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, ÖÖKGM kurs programları ile MYK Ulusal Meslek Yeterlilikleri arasındaki yapısal uyumu dört boyutta sistematik biçimde incelemiştir: içerik kapsamı, süre-seviye ilişkisi, ölçme-değerlendirme standardizasyonu ve yönetim modeli. Bulgular, iki sistem arasındaki ilişkinin tek boyutlu bir uyum ya da uyumsuzluk meselesi olmadığını, aksine birden fazla düzeyde ve farklı derinlikte kesişimler ile ayrışmalar barındıran çok katmanlı bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır.

Analiz sonuçları genel bir çerçeveden değerlendirildiğinde, programların ortalama uyum puanının 6.31 (SS = 1.61) ile orta düzeyde seyrettiği ve 3.2 ile 8.6 arasında geniş bir dağılım sergilediği görülmektedir. Bu heterojenlik rastlantısal değildir: program süresi, modül çeşitliliği ve içerik kapsamı arttıkça uyum düzeyi de sistematik biçimde yükselmektedir. Bu ilişki, mesleki yeterliliğin yalnızca teknik uygulama becerilerinden ibaret olmadığını ve bilgi, beceri ile yetkinlik boyutlarının görev temelli bağlamsal bir yapı içinde bütünleşmesini gerektirdiğini vurgulayan yeterlilik temelli eğitim literatürüyle örtüşmektedir (Adam, 2004; Billett, 2011).

Bulgular, ÖÖKGM kurs programlarının MYK yeterlilikleriyle içerik düzeyinde kısmi bir örtüşme sağladığını göstermektedir. Uzun süreli ve çok modüllü programlarda bilgi ve beceri boyutlarının MYK zorunlu birimleriyle %70 ve üzerinde örtüştüğü tespit edilmiştir. Ancak yetkinlik boyutu (mesleki karar verme, risk yönetimi ve kalite süreçleri gibi üst düzey kazanımlar) tüm program gruplarında görece sınırlı kalmaktadır. Bu durum, Brockmann, Clarke ve Winch'in (2011) yeterlilik sistemlerinin bilgi, beceri ve yetkinlik boyutlarını seviye temelli yapılandırmasının mesleki eğitimin kuramsal derinliğini artırdığı tezini desteklemekte ve yetkinlik boyutunun ÖÖKGM sisteminde yapısal olarak zayıf kaldığını somutlaştırmaktadır. Kısa süreli programlarda ise kazanımlar büyük ölçüde teknik uygulama düzeyinde kalmakta, MYK'nın zorunlu birimlerinde yer alan etik sorumluluk, müşteri iletişimi ve iş organizasyonu gibi bütüncül yetkinlik alanları programa yansımamaktadır. Billett'in (2011) hizmet sektöründe teknik

uygulama ile müşteri etkileşiminin iç içe geçtiğini vurgulayan yaklaşımı dikkate alındığında, bu eksiklik güzellik ve saç bakım alanı için özel bir önem taşımaktadır.

Bulgular, program süresi ile yeterlilik derinliği arasında genel bir doğrusal eğilim bulunduğunu ortaya koymakla birlikte bu ilişki mutlak değildir. Örneğin Masaj Uygulayıcısı programının (520 saat, MYK Seviye 3, uyum puanı 8.0), kendisinden 306 saat daha uzun olan Güzellik Uzmanı programına (826 saat, MYK Seviye 4, uyum puanı 7.4) kıyasla daha yüksek uyum sergilemesi dikkat çekicidir. Bu iki program farklı MYK seviyelerine referanslandığından uyum puanı, her programın kendi hedef seviyesine uygun bilgi-beceri-yetkinlik kapsamını ne ölçüde karşıladığını gösteren göreceli bir ölçü niteliği taşımaktadır. Bu çerçevede Masaj Uygulayıcısı programı Seviye 3 hedefine daha bütüncül biçimde yaklaşırken Güzellik Uzmanı programı Seviye 4'ün gerektirdiği yetkinlik derinliğine kısmen ulaşmakta ve bu fark uyum puanlarına yansımaktadır. Bu bulgu modül bütünlüğü ve görev çeşitliliğinin uyum kalitesini önemli ölçüde etkilediğini göstermekte olup CEDEFOP'un (2014) yeterlilik temelli sistemlerde seviye temelli yapılandırmanın, birim mimarisinin ve performans doğrulama mekanizmasının bir arada işlemesi gerektiğini vurgulayan yaklaşımıyla örtüşmektedir.

Bu noktada araştırmanın en çarpıcı bulgularından birine dikkat çekmek gerekmektedir. Yalnızca 30 saatlik bir eğitim süresi öngören ve teorik içeriğin %70'e ulaştığı "*Seri Atışlı Lazer Epilasyon*" programı, veri setinin en düşük uyum puanına (3.2) sahip olmasına karşın MYK'nın Epilasyon Uzmanı ve Güzellik Uzmanı yeterliliklerindeki Seviye 4 ile referanslandırılmıştır. Bu durum, içerik benzerliği ile yapısal yeterlilik derinliği arasındaki kopuşu en somut biçimde gözler önüne sermektedir: seviye referansı, programın süresel ya da performans derinliği bakımından Seviye 4 yeterliliğini karşıladığı anlamına gelmemekte. Yalnızca teknik alan tanımının benzerliğine dayanmaktadır. Bu bulgu, Allais'in (2014) biçimsel uyum ile yapısal uyum arasındaki ayrımının ampirik olarak somutlaştığı en belirgin örneklerden biridir: program ismi ve teknik alan itibarıyla MYK yeterliliğine atıfta bulunmakta (biçimsel uyum), ancak süre, modül yapısı, teori-uygulama dengesi ve performans doğrulama mimarisi bakımından Seviye 4'ün gerektirdiği yapısal bütünlükten uzak kalmaktadır. Öte yandan bu programın kapsadığı teknoloji, MEB mevzuatının ötesinde bir düzenleyici çerçeveye daha tabidir: 25 Ağustos 2022 tarihli ve 31934 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik değişikliği, güzellik salonlarında kullanılacak lazer ve yoğun atımlı ışık cihazlarının teknik özelliklerini ve kullanım koşullarını düzenlemekte. Belirli teknik eşikler aşıldığında uygulama tıbbi müdahale niteliği kazanmakta ve yalnızca hekim sorumluluğunda yürütülebilmektedir. Bu mevzuat çerçevesi söz konusu programı hem ÖÖKGM hem de MYK sisteminin ötesinde Sağlık Bakanlığı düzenleyici alanına da bağlamakta ve uyumsuzluğun yapısal karmaşıklığını artırmaktadır. Bu boyutuyla Seri Atışlı Lazer Epilasyon programı, çok katmanlı düzenleyici mimari sorunlarının en belirgin örneği olarak değerlendirilebilir.

Ölçme-değerlendirme boyutu, iki sistem arasındaki yapısal ayrışmanın en belirgin biçimde gözlemlendiği alanlardan biridir. ÖÖKGM kurs programları ölçek temelli bir sınav yapısı sunmakta ve uzun süreli programlarda MYK zorunlu performans kriterlerini karşılama oranı %70'i aşmaktadır. Ancak Boud ve Falchikov'un (2007) performans temelli değerlendirme sistemlerinde bireysel doğrulama ve standartlaştırılmış uygulama sürecini zorunlu bileşen olarak konumlandıran yaklaşımı çerçevesinde değerlendirildiğinde, ÖÖKGM sisteminde iki yapısal eksiklik dikkat çekmektedir.

Birinci eksiklik, ÖÖKGM teorik sınavlarının 25 soru × 4 puan yapısından kaynaklanan puan çözünürlüğü sorunudur (MEB, 2020). Bu yapıda puan artışı dört puanlık aralıklarla gerçekleşmekte ve 70 puanlık geçme eşiği aritmetik olarak hiçbir koşulda tam karşılanamamaktadır: adaylar 68 ya da 72 puan alabilmekte, tam olarak 70 puana ulaşamamaktadır. Bu yapısal ölçüm sınırlılığı sistemin karar hassasiyetini zedelemekte ve eşik temelli geçme kararlarını teknik olarak sorgulanabilir kılmaktadır. İkinci eksiklik, uygulamalı sınavların grup temelli yürütülmesi ve sınav başına yirmiye varan aday sayısıdır. Bu durum, her aday için ayrılan gözlem süresini yapısal olarak kısıtlamakta ve aday bazlı performans doğrulama ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu iki yapısal unsur bir arada değerlendirildiğinde, ölçek varlığının tek başına bir performans doğrulama sisteminin bütünlüğünü sağlayamayacağı ve ÖÖKGM sınav yapısının MYK'nın aday bazlı, kritik eşik mekanizmalı performans doğrulama modelinden yapısal olarak ayrıştığı görülmektedir.

Araştırmanın en temel bulgusu yönetim boyutunda ortaya çıkmaktadır: iki sistem arasındaki sınırlı entegrasyonun kaynağı pedagojik içerik yetersizliği değil, düzenleyici mimari ayrışmasıdır. ÖÖKGM sistemi 5580 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde program ve kurum onayına dayalı girdi temelli bir yapı sunarken MYK sistemi 5544 sayılı Kanun kapsamında yeterlilik birimleri ve performans kriterleri üzerinden yapılandırılmış çıktı temelli bir model benimsemektedir (MEB, 2019; MYK, 2006;

MYK, 2015). Bu temel ayırım, Allais'in (2014) ulusal yeterlilik çerçevelerinin eğitim sistemleriyle bağlayıcı biçimde bütünleştirilmediği durumlarda çıktı temelli reformların yüzeysel kalabileceğine ilişkin eleştirel tezini Türkiye'nin güzellik ve saç bakım alanı bağlamında doğrulamaktadır. Söz konusu ayrışma, seviye entegrasyonu, denetim mekanizması, belgelendirme statüsü ve gözetim-yenileme süreçleri olmak üzere dört somut boyutta sistematik farklılıklar üretmekte ve sektör düzeyinde birikimli bir etki oluşturmaktadır.

Bu araştırma, ÖÖKGM kurs programları ile MYK Ulusal Meslek Yeterlilikleri arasındaki ilişkinin basit bir uyum ya da uyumsuzluk meselesi olmadığını ortaya koymaktadır: içerik düzeyinde kısmi bir yakınlık bulunmakla birlikte performans doğrulama derinliği, ölçme hassasiyeti ve yönetim mimarisi bakımından yapısal farklılıklar sergilenmektedir. Yeterlilik temelli bir mesleki eğitim bütünlüğünün sağlanabilmesi, program içeriklerinin yeniden düzenlenmesinin ötesinde iki sistemin düzenleyici mantıklarının birbirine yakınsamasını gerektirmektedir. Güzellik ve saç bakım alanının kadın istihdamı, mikro girişimcilik ve yerel ekonomiler açısından taşıdığı stratejik önem göz önüne alındığında bu entegrasyon yalnızca teknik bir eğitim politikası meselesi olmanın ötesinde, iş gücü piyasasında tanınan ve taşınabilir yeterliliklere erişim bakımından bir eşitlik meselesi niteliği taşımaktadır. Bu bulgular doğrultusunda uygulamaya ve araştırmaya yönelik aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

Uygulamaya yönelik öneriler

- ÖÖKGM kurs programları ile MYK yeterlilik birimleri arasında performans kriterlerini, seviye göstergelerini ve kazanım derinliğini birlikte kapsayan sistematik ve bağlayıcı bir eşleştirme matrisi oluşturulabilir.
- Uzun süreli ve çok modüllü kurs programlarının MYK yeterlilik belgesine doğrudan geçişini sağlayacak köprü mekanizmalar geliştirilebilir. Böylece yüksek içerik uyumu sergileyen programlar (Tablo 1 ve Ek 1) ulusal yeterlilik sistemine eklemlenebilir.
- Kısa süreli ve tek modüllü kurs programları, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) ile uyumlu birikimli mikro yeterlilik modeli çerçevesinde ulusal yeterlilik birimlerine entegre edilebilir.
- Lazer epilasyon, kalıcı makyaj ve microblading gibi çift düzenleyici alana (MEB-Sağlık Bakanlığı) tabi programlar için iki bakanlık arasında koordineli ve bütüncül bir yeterlilik çerçevesi geliştirilebilir.
- ÖÖKGM teorik sınavlarında puan çözünürlüğü sorunu (25 soru × 4 puan yapısının 70 puanlık eşiği aritmetik olarak tutturulamaz kılması) giderilebilir. Bunun için soru sayısı artırılabilir ya da puanlama sistemi yeniden yapılandırılabilir.
- Kurs bitirme sınavlarına MYK'nın kritik adım mantığına paralel biçimde, performansın asgari güvenlik eşiğini güvence altına alan kritik eşik mekanizması entegre edilebilir.
- Uygulamalı sınavlar aday bazlı gözlem esasına göre yeniden yapılandırılabilir. Sınav başına düşen aday sayısı ile değerlendirici sayısı arasındaki oran standartlaştırılabilir.
- Kurs bitirme belgelerinin statüsü ulusal düzeyde güçlendirilebilir. Süreli gözetim ve yenileme mekanizmaları uygulamaya konulabilir.
- Akredite denetim mekanizmaları ÖÖKGM sistemine entegre edilerek kalite güvencesi, il ve kurum düzeyinden bağımsız ulusal bir çerçeveye taşınabilir.
- Özel öğretim mevzuatı (5580 sayılı Kanun) ile MYK mevzuatı (5544 sayılı Kanun) arasında kurumsal koordinasyonu artıracak yasal ve yönetsel düzenlemeler yapılabilir.

Araştırmacılara yönelik öneriler

- Kurs programlarının fiili uygulama süreçleri gözlemsel ve saha temelli yöntemlerle incelenerek yazılı programlar ile uygulama gerçekliği arasındaki olası sapmalar ortaya konulabilir. Bu çalışma, doküman analizinden elde edilen yapısal uyum bulgularının saha temelli geçerlik kanıtlarıyla genişletilmesini gerektirmektedir.
- ÖÖKGM kurs bitirme sınavlarının geçerlik kanıtları toplanabilir ve güvenilirliği psikometrik katsayılarla raporlanabilir. Bu çalışmalar teorik sınavlardaki puan çözünürlüğü sorununun pratik sonuçlarını da belgeleyebilir.

- Mikro yeterlilik yaklaşımının kısa süreli kurslara entegrasyonuna ilişkin Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) bağlamına özgü modeller geliştirilebilir. Bu modellerde Avrupa Komisyonu'nun 2022 yılı Konsey Tavsiye Kararı ile uyum ele alınabilir.
- Lazer epilasyon, kalıcı makyaj ve microblading gibi çift düzenleyici alana tabi mesleklerde yeterlilik uyumunun nasıl yapılandırılacağı ayrı bir araştırma konusu olarak ele alınabilir.
- Girdi temelli ve çıktı temelli yönetim modellerinin mesleki yeterlilik çıktıları üzerindeki etkisi karşılaştırmalı ve boylamsal araştırmalarla analiz edilebilir.
- Farklı yaygın mesleki eğitim alanlarında benzer yapısal uyum incelemeleri yapılarak bu araştırmanın bulgularının genellenebilirliği test edilebilir. Bu çerçevede geliştirilen analitik rubrik, başka alanlara uyarlanmak üzere bir metodolojik şablon olarak kullanılabilir.
- Rubrik ağırlıklarının Delphi tekniği veya uzman konsensüs paneliyle kalibre edildiği metodolojik çalışmalar yürütülebilir. Bu, sınırlılıklar bölümünde belirtilen ağırlık doğrulanmasının mevcut modelde eksik kalan yönünü tamamlayabilir.

KAYNAKÇA

- Adam, S. (2004). *Using learning outcomes: A consideration of the nature, role, application and implications for European education of employing learning outcomes at the local, national and international levels. United Kingdom Bologna Seminar, 1-2 July 2004, Heriot-Watt University (Edinburgh Conference Centre), Edinburgh.* <https://www.qualityresearchinternational.com/glossary/learningoutcomes.htm>
- Allais, S. (2014). *Selling out education: National qualifications frameworks and the neglect of knowledge.* Sense Publishers.
- Billett, S. (2011). *Vocational education: Purposes, traditions and prospects.* Springer.
- Boud, D., & Falchikov, N. (2007). *Rethinking assessment in higher education: Learning for the longer term.* Routledge.
- Brockmann, M., Clarke, L., & Winch, C. (2011). *Knowledge, skills and competence in the European labour market: What's in a vocational qualification?* Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203814796>
- CEDEFOP. (2014). *Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms* (2nd ed.). Publications Office of the European Union.
- CEDEFOP. (2020). *Micro-credentials for labour market education and training.* Publications Office of the European Union.
- Cohen, J. (1960). A coefficient of agreement for nominal scales. *Educational and Psychological Measurement, 20*(1), 37–46. <https://doi.org/10.1177/001316446002000104>
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). SAGE.
- European Commission. (2022). *A European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability: Council Recommendation.* Publications Office of the European Union.
- Girgin, S. (2025). Güzellik ve saç bakım hizmetleri alanında mesleki eğitim modellerinin öğrenme kazanımları ve yeterlilikler açısından karşılaştırmalı analizi. *International Journal of Social Sciences (IJSS)*, 9(41), 811-832. <https://doi.org/10.52096/usbd.9.41.37>
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2022, 25 Ağustos). *T.C. Resmî Gazete* (Sayı: 31934).
- Koo, T. K., & Li, M. Y. (2016). A guideline of selecting and reporting intraclass correlation coefficients for reliability research. *J Chiropr Med, 15*(2), 155-163. <https://doi.org/10.1016/j.jcm.2016.02.012>
- Landis, J. R., & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics, 33*(1), 159-174. <https://doi.org/10.2307/2529310>
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry.* SAGE.
- MEB. (2019). *Özel öğretim kurumları yönetmeliği.* T.C. Resmî Gazete.
- MEB. (2020). *Millî Eğitim Bakanlığı özel öğretim kurumları sınav yönergesi.* T.C. Millî Eğitim Bakanlığı.

- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (4th ed.). Jossey-Bass.
- Miles, M. B., Huberman, A. M., & Saldaña, J. (2020). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook* (4th ed.). SAGE.
- MYK. (2006). *5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu*. T.C. Resmî Gazete.
- MYK. (2015). *Ulusal meslek yeterlilik sistemi ve uygulama esasları*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2017a). *Ulusal meslek standartlarının hazırlanması hakkında yönetmelik*. T.C. Resmî Gazete.
- MYK. (2017b). *Masaj Uygulayıcısı (14UY0197-3/01) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018a). *Ağdacı (16UY0250-2/02) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018b). *Bölgesel İnceltme Uygulayıcısı (17UY0281-3/01) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018c). *Cilt Bakım Uygulayıcısı (17UY0280-3/01) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018ç). *Dövme Uygulayıcısı (18UY0344-4/00) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018d). *Epilasyon Uzmanı (16UY0248-3/02) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018e). *Güzellik Uzmanı (16UY0244-4/02) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018f). *Kuaför (16UY0245-4/02) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018g). *Makyaj Uygulayıcısı (16UY0242-3/02) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018ğ). *Makyaj Uzmanı (16UY0243-5/02) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- MYK. (2018h). *Manikürist (16UY0246-3/02) ulusal meslek yeterliliği*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.
- ÖÖKGM. (t.y.). *Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü güzellik ve saç bakım alanına ilişkin özel kurs sınavlarının uygulama ölçekleri*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. <https://ookgm.meb.gov.tr/programlar.php>
- ÖÖKGM. (1995). *Makyaj kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_02/12042002_340.pdf
- ÖÖKGM. (1996). *Kuaförlük kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_08/18144634_96-199_KUAFORLUK_KURSU_PROGRAMI.pdf
- ÖÖKGM. (1997). *El ve ayak bakımı kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_02/12042900_173.pdf
- ÖÖKGM. (2017). *Seri atışlı (ütüleme) diode lazer epilasyon kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_01/12100229_Seri_AtYYIY_YtYleme_Diode_Lazer_Epilasyon_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2019a). *Bölgesel inceltme uygulayıcısı kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/13122144_Bolgesel_Ynceltme_UygulayYcYsY_Kurs_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2019b). *Cilt bakımı uygulayıcısı kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/13122218_Cilt_BakYmY_UygulayYcYsY_Kurs_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2019c). *Epilasyon uygulayıcısı kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/13122239_Epilasyon_UygulayYcYsY_Kurs_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2019ç). *Güzellik uzmanı kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/13122254_Guzellik_UzmanY_Kurs_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2019d). *Kalıcı makyaj uygulayıcısı kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/13122317_KalYcY_Makyaj_UygulayYcYsY_Kurs_ProgramY.pdf

- ÖÖKGM. (2019e). *Makyaj uygulayıcısı kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/13122349_Makyaj_UygulayYcYsY_Kurs_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2019f). *Manikür uygulayıcısı (manikürist) kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/13122406_Manikur_UygulayYcYsY_Manikurist_Kurs_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2020a). *Erkek kuaförü kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_03/16160656_Erkek_Kuaforu_Kurs_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2020b). *Kadın kuaförü kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_03/16160645_KadYn_Kuaforu_Kurs_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2020c). *Masaj uygulayıcısı kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_03/16160706_Masaj_UygulayYcYsY_Kurs_ProgramY.pdf
- ÖÖKGM. (2024a). *Mikro çizim kaş tekniği (microblading) uygulayıcısı kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_03/22094840_mikrocizimkasteknigimicroblading_uygulayicisikursprogrami.pdf
- ÖÖKGM. (2024b). *İpek kirpik uygulayıcısı yetiştirme kurs programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_03/22094832_ipekkirpikuygulayicisiyetistirmekursprogrami.pdf
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods* (4th ed.). SAGE.
- Shrout, P. E., & Fleiss, J. L. (1979). Intraclass correlations: Uses in assessing rater reliability. *Psychol Bull.* 86(2), 420-428. <https://doi.org/10.1037//0033-2909.86.2.420>.
- Stufflebeam, D. L., & Coryn, C. L. S. (2014). *Evaluation theory, models, and applications* (2nd ed.). Jossey-Bass/Wiley.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Seçkin Yayıncılık.

EK 1. Programlara Göre Analitik Rubrik Puanları

Program	B1	B2	B3	B4	B5	B6	Ağırlıklı Skor
Kadın Kuaförü	9.0	9.0	8.5	8.5	8.5	8.0	8.6
Erkek Kuaförü	8.5	8.5	8.5	8.0	8.0	8.0	8.3
Masaj Uygulayıcısı	8.5	8.5	8.0	7.5	7.5	7.0	8.0
Güzellik Uzmanı	7.5	7.5	7.5	7.0	7.5	7.0	7.4
Cilt Bakımı Uygulayıcısı	7.5	7.5	7.0	7.0	7.0	6.5	7.2
Makyaj Kursu (Genel)	7.0	7.0	7.0	6.5	6.5	6.5	6.8
Makyaj Uygulayıcısı	7.0	6.5	7.0	6.5	6.5	6.0	6.7
Manikür Uygulayıcısı	6.5	6.5	6.5	6.0	6.0	5.5	6.3
Bölgesel İnceltme	6.0	6.0	6.0	5.5	5.5	5.5	5.8
El-Ayak Bakımı	6.0	6.0	5.5	5.5	5.5	5.5	5.7
Kalıcı Makyaj	5.5	5.5	5.0	5.0	4.5	4.5	5.2
Epilasyon Uygulayıcısı	5.0	5.0	4.5	5.0	4.5	4.5	4.8
Microblading	5.0	4.5	4.5	4.5	4.0	4.5	4.6
İpek Kirpik	4.5	4.5	4.0	4.5	4.0	4.0	4.3
Seri Atışlı Lazer Epilasyon	3.5	3.0	3.0	3.0	3.0	3.5	3.2

Not: B1: İçerik Uyumu; B2: Uygulama Derinliği; B3: Ölçme-Değerlendirme Standardizasyonu; B4: Belgelendirme Entegrasyonu; B5: Kariyer Sürdürülebilirliği; B6: Kalite Güvence Mekanizmaları. Puanlar 0-10 aralığında verilmiştir. Ağırlıklı Skor, boyutların şu ağırlıklarla hesaplanan toplamıdır: B1 = %25, B2 = %20, B3 = %20, B4 = %15, B5 = %10, B6 = %10. Ağırlıklandırma kararlarının sıralamaya etkisi eşit ağırlık senaryosuna göre test edilmiş ve Spearman rho değeri 0.98 olarak bulunmuştur.